

KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIÓNU TEPLIČKA

1. Poloha a rozloha

Mikroregión Teplička sa rozprestiera v strednej časti Trenčianskeho kraja, v okrese Trenčín, okolo kúpeľného mesta Trenčianske Teplice. Územie mikroregiónu tvoria katastre obcí Dolná Poruba, Omšenie, Trenčianske Teplice a Trenčianska Teplá. Mikroregiónom preteká potok Teplička, popri ktorom sa tiahne trenčiansko-teplická kotlina, ktorú v jednotlivých obciach mikroregiónu rozčleňujeme na Porubskú brázdnu, Omšenskú kotlinu a Teplickú dolinu. Mikroregión Teplička leží v Strážovských vrchoch. Územie je prevažne hornaté, tvorené Trenčianskou vrchovinou, predovšetkým v juhozápadnej časti, na ktorú nadväzuje Teplická vrchovina.

Obr. č. 1: Znáročnenie mikroregiónu Teplička (MT)
zdroj: spracované autorom podľa automapy Slovenskej republiky 2008

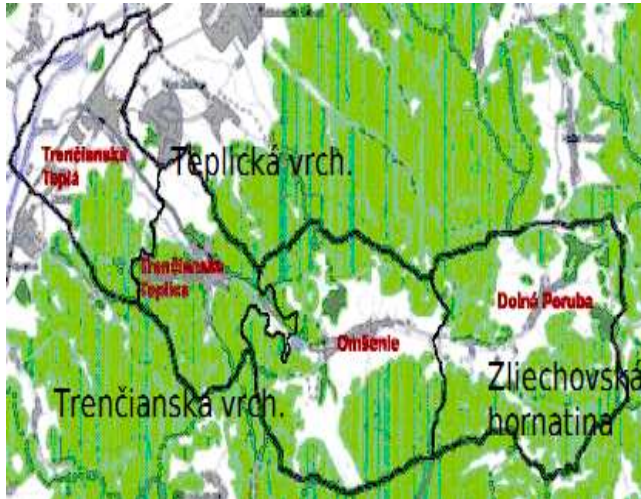

Mikroregión svojou rozlohou dosahuje 72,6311 km², pričom katastre obcí jednotlivo majú rozlohu: Dolná Poruba 22,6883 km², Omšenie 24,3609 km², Trenčianske Teplice 10,4494 km², Trenčianska Teplá 15,1325 km².

Poloha mikroregiónu vzhľadom na infraštruktúru je veľmi výhodná, vzhľadom na štátnu cestu I/61, smer Trenčín-Žilina, ktorá prechádza Trenčianskou Teplou. Trenčianske Teplice s Trenčianskou Teplou spája cesta II. triedy II/516. Trenčianske Teplice s Omšením, ako aj Omšenie s Dolnou Porubou spája cesta III. triedy III/5161. Táto cesta končí v obci Dolná Poruba.

2. Prírodné pomery

Mikroregión Teplička sa nachádza v už spomínaných Strážovských vrchoch, presnejšie v časti Trenčianska vrchovina. Hlavný smer tvorí 17 kilometrov dlhá dolina Tepličky, ktorá je zo severu obklopená Teplickou vrchovinou, z juhu do nej zasahuje Trenčianska vrchovina a z východu a juhovýchodu je obklopená

Zliechovskou hornatinou.

Obr. č. 2: Pohoria obklopujúce MT;
zdroj: spracované autorom podľa MAS MT

2.1 Povrchové jednotky

Z geomorfologického hľadiska sa na území daného mikroregiónu nachádza niekoľko pohorí, ktoré tvorí Trenčianska vrchovina, jeden zo štyroch podcelkov nejednotných Strážovských vrchov (Malá Magura, Nitrické vrchy, Trenčianska vrchovina, Zliechovská hornatina). Nachádza sa v ich južnej časti.

V rámci MT sa začínajú rozprestierať od vodnej nádrže Baračka. Pokračuje popri ľavom pobreží Tepličky, cez Malý a Veľký Klepáč (575 m), ktoré sú súčasťou Machnáča (567 m). Ďalej prechádza cez Ivaničkovec (599), nasleduje Rakytová, z ktorej prechádza do Čvirgovca. Dolina Trenčianskej vrchoviny vyúsťuje do stredného Považia.

Teplická vrchovina je jednou zo šiestich častí Trenčianskej vrchoviny (Butkovská brázda, Butkovské bradlá, Hoľazne, Ostrý, Porubská brázda a Teplická vrchovina). Leží v jej severnej časti.

Vrchovina sa začína Omšenskou Babou (669 m), po ktorej nasledujú dve mohutné steny Kamenných vrát (620 m), ktoré obklopujú chatársku osadu Kamenica. Pokračuje cez

omšenský Ostrý vrch (468 m), odkiaľ prechádza do vrchov Dedovec (545 m) a Kráľovec (575 m). Pásmo Teplickej vrchoviny končí nad Veľkým Kolačnom.

Podobne ako Trenčianska vrchovina, aj Zliechovská hornatina je jednou z častí Strážovských vrchov. Rozprestiera sa v ich strednej časti.

V mikroregióne Teplička tvorí Zliechovskú hornatinu predovšetkým zložitý masív vrchov Žihľavník – Baske (925 a 955 m). Tento masív ohraničuje najmä Omšenskú kotlinu, nad ktorou sa týčia jeho skalnaté výbežky.

2.2 Klimatické pomery

Klíma v MT je výrazne ovplyvňovaná reliéfom a nadmorskou výškou. Trenčianska Teplá spolu s Trenčianskymi Teplicami, ktoré majú nižšie polohy, majú teplejšiu kotlinovú klímu s priemernou ročnou teplotou približne 10 °C. Priemerné januárové teploty dosahujú od -2 °C do 4 °C, v júli sa priemerne otepluje na 18,5 °C až 20 °C. Ročný úhrn zrážok v tejto oblasti mikroregiónu je 600-700 mm.

Vo vyšších oblastiach mikroregiónu, kde spadá aj Omšenie a Dolná Poruba, sa stretávame s mierne teplou kotlinovou klímou. Priemerná ročná teplota predstavuje 8,5 °C. V januári sa priemerné teploty pohybujú okolo -2,5 °C až 2 °C, v júli od 17 °C do 18 °C. Ročný úhrn zrážok dosahuje 600-800 mm.

Neobývané katastre obcí, ktoré ležia vo vysokých polohách, majú horskú klímu s priemernou ročnou teplotou vzduchu 6 °C. Januárové teploty dosahujú -6 °C až -4 °C. V júli sa priemerne oteplí na 16 °C až 17 °C. Ročný úhrn zrážok predstavuje 800-900 mm.

Dní v roku, v ktorých teploty sú vyššie ako 0 °C, je priemerne 269, dní s mrazom je približne 69 a letných dní s priemernou teplotou nad 15 °C je 53. Na území mikroregiónu ročne spadne priemerne 839 mm. Vetry majú západný a severozápadný smer.

2.3 Hydrologické pomery

Hlavným tokom mikroregiónu je potok Teplička. Potok Teplička pramení v Zliechovskej hornatine pod Kamencom, ktorý dosahuje nadmorskú výšku 688 metrov. Preteká medzi vrchmi Žihľavník – Baske a Hoľazne, cez Dolnú Porubu, smerom k Omšeniu. V Omšení vytvorila Teplička v minulosti eróziu Omšenskú kotlinu. V smere jej prúdenia do Trenčianských Teplíc sa vlieva do umelej nádrže, zvanej aj vodná nádrž Baračka. Pokračuje smerom na západ, preteká Trenčianskoteplickým prielomom v Trenčianskych Tepliciach, kde

je zohrievaná termálnymi prameňmi. Ku koncu prechádza Trenčianskou Teplou, v ktorej naberá juhozápadný smer a vlieva sa do Váhu. Celá jej trasa od prameňa až po vyústenie do Váhu meria dvadsaťpäť kilometrov a tristo metrov. Prítokmi Tepličky sú potok Kamenica (pravostranný prítok) a potok Machnáč (ľavostranný prítok).

Katastrom obce Trenčianska Teplá preteká aj rieka Váh, ktorá je najdlhšou riekou Slovenskej republiky. Jej dĺžka v Trenčianskej Teplej je približne 800 m. Priemerný prietok je okolo 140 m³/s.

V katastri obce Omšenie sa nachádza aj umelo vytvorená vodná nádrž Baračka, ktorá vznikla ohradením toku Tepličky. Svojím objemom dosahuje 0,306 mil. m³, pričom jej rozloha je 9,36 ha. Cieľom vytvorenia tejto vodnej nádrže bola regulácia vody, vzhľadom na časté záplavy v minulosti. Kvalita vody od roku 1987 dosahuje III.-IV. triedu čistoty, ktorá neumožňuje kúpanie. Znečistenie je spôsobené splaškovými vodami, ktoré sú odvodňované z Dolnej Poruby a Omšenia, kde nie je vybudovaná kanalizácia. Priehrada sa využíva na rekreačno-športové účely, rybolov. Umožňuje tiež nadlepšovanie prietokov pre ekologické a hospodárske účely.

Zásobovanie pitnou vodou v mikroregióne zabezpečujú zdroje podzemnej vody, ktorej pramene sa nachádzajú v Dolnej Porube a Omšení (Brodky, U Suchých, Biele Brodky, Omšenie – Laštek I a II, Kráľovec I a II, Orňany).

2.4 Rastlinstvo

Na území mikroregiónu Teplička sa vyskytujú rastliny teplomilné, avšak aj vysokohorské. Sú obklopané vápencovými útvarmi, ktoré ovplyvňovali flóru predovšetkým v minulosti. Na flóru MT tiež vplyva orientácia Strážovských vrchov.

Najrozšírenejšími spoločenstvami sú spoločenstvá trávnaté, v ktorých prevládajú rastliny teplomilné. Hlavnými predstaviteľmi sú kostrava tvrdá (*Festuca pallens*) a ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*).

OBR č.3 a č.4:zľava: Festuca pallens, Sesleria albicans; zdroj: google.sk

Značná časť rastlinstva sa nachádza popri brehoch Tepličky. Rozprestierajú sa na nich trsy ostrice metlinatej (*Carex paniculata*), popri ktorých rastie páperník úzkolistý a tiež páperník širokolistý (*Eriophorum angustifolium*, *latifolium*). Charakteristickými druhmi sú tiež pálka širokolistá (*Typha latifolia*), iskerník zlatožltý (*Ranunculus auricomus*) a pakost močiarny (*Geranium palustre*).

OBR č. 5, 6, 7:
zľava:
Geranium
palustre, *Carex*
paniculata,
Eriophorum
angustifolium;
zdroj: google.sk

Vo vyššie položených bodoch, predovšetkým na Žihľavníku, Omšenskej Babe, Klepáci alebo Dedovci, nachádzame rastliny ako: fialka dvojkvetá (*Viola biflora*), klinček včasný (*Dianthus praecox* subsp. *Lumnitzeri*), kostrava tatranská (*Festuca tatrae*), všivec praslenatý (*Pedicularis verticillata*), alebo slezinník červený (*Asplenium trichomanes*).

OBR č. 8, 9, 10: zľava: *Viola biflora*, *Pedicularis verticillata*, *Asplenium trichomanes*; zdroj: google.sk

2.5 Živočíšstvo

Rovnako ako aj flóra, i fauna Strážovských vrchov je veľmi rozmanitá. Nachádzame viaceré druhy cicavcov, vtákov, ale aj chránené živočíšne druhy.

K typickým druhom hmyzu patrí modlivka zelená (*Mantis religiosa*). Obožžiteľníky zastupuje skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), ropucha obyčajná (*Bufo bufo*) a salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*). Rozšírený je výskyt plazov, napr. jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), vretenica obyčajná (*Vipera berus*) a užovka stromová (*Zamenis longissima*). Z cicavcov je rozšírená najmä jelenia a srnčia zver, ktorá sa v poslednej dobe sťahuje nižšie, bližšie k ľudským obydliam. Cicavce ďalej zastupuje krt obyčajný (*Talpa europae*), veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), sviňa divá (*Sus scrofa*) a kuna sklaná i lesná (*Martes foina*, *martes*).

OBR č. 11, 12, 13, 14:
zľava hore: *Mantis religiosa*,
Pelophylax esculentus,
Lacerta agilis, *Sus scrofa*
zdroj: google.sk

V mikroregióne Teplička nachádzame množstvo rozmanitých druhov vtákov, napr. sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), sova obyčajná (*Strix aluco*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), vrana čierna (*Corvus corone*), vrabec poľný (*Passer montanus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*).

OBR. č. 15, 16, 17: zľava: *Parus caeruleus*, *Passer montanus*, *Buteo buteo*; zdroj: google.sk

V katastroch obcí Dolná Poruba a Omšenie, bolo zriadené Chránené vtáacie územie (CHVU) Strážovské vrchy, na základe sústavy chránených území členských štátov Európskej únie Natura 2000.

2.6 Pôdy

Pôdu v mikroregióne rozdeľujeme na dve skupiny pôd: horské pôdy a pôdy nížin a riečnych alúvií. Najrozšírenejším pôdnym druhom sú piesočnato-hlinité pôdy. Okrem nich tiež nachádzame skeletnaté pôdy, ktoré prevládajú v Trenčianskej Teplej poblíž Váhu. Katastrom Trenčianskej Teplej i Trenčianskych Teplíc sa tiahne hrubý pás hnedozemí. V horských oblastiach prevládajú pôdy renziny a ílovito-hlinité pôdy. Okrem spomínaných druhov sa vyskytujú tiež pôdy nivné, oglejené a mačínové pôdy, luvizeme a pseudogleje.

V MT sa vyskytuje aj orná pôda, avšak z hľadiska produkčnosti sa zaraďuje medzi pôdy s nízkym produkčným potenciálom.

3. Obyvateľstvo a história obcí

Počet obyvateľov mikroregiónu Teplička, bol k 1.1. 2006 10980 obyvateľov. Priemerná hustota dosahuje hodnotu 151,17 obyv./km². Obyvateľstvo je najviac sústredené v Trenčianskych Tepliciach, kde žije 4281 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 409,67 obyv./km². Naopak, najmenej ľudí žije v obci Dolná Poruba, 832 obyvateľov. Táto obec dosahuje aj najmenšiu hustotu zaľudnenia zo všetkých obcí, 36,68 obyv./km². Obec Trenčianska Teplá má 3914 obyvateľov a jej priemerná hustota zaľudnenia je 258,69 obyv./km². V obci Omšenie žije 1953 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 79,55 obyv./km².

Grafy s národnostným a náboženským zložením obyvateľstva mikroregiónu Teplička, taktiež graf ekonomického zloženia obyvateľstva nachádzame v prílohe 4.3.

Každá obec má svoju históriu. A práve to ju robí výnimočnou. Svojou históriou sa odlišuje od iných obcí. Na základe histórie vieme, kde žijeme. Každý obyvateľ by mal poznať históriu svojich predkov a obce. Aby však o histórii mikroregiónu vedeli viac i turisti, bola umiestnená história jednotlivých obcí na webovej stránke mikroregiónu.

Viac o histórii obcí môžeme nájsť v prílohe 4.4.

4. Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička

Dňa 9.11.2007 vznikla v meste Trenčianske Teplice Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička (MAS MT). Vznikla za účelom poskytovania služieb všetkým sektorom a inštitúciám, ktoré sa nachádzajú na území MT. Hlavnou úlohou MAS MT je prijímať výzvy z ministerstva poľnohospodárstva a sprostredkovať ich obciam, verejnému a súkromnému sektoru. Tieto subjekty na základe rozvoja mikroregiónu vypracujú projekty, ktoré môžu získať finančnú čiastku na zrealizovanie daného projektu.